

1. The Use Of A Videoteleconference For A Get Procedure by Rabbi Howard Jachter

A telephone can be useful in executing a Get in a situation where a written appointment of a scribe and witnesses cannot be obtained. Examples of this situation include: (1) A Get must be performed in short order and there is no time for three observant Jews to go to the husband and obtain a written appointment of a scribe and witnesses. (2) A husband is located in a remote or dangerous area where three observant Jews would be unable to enter. (3) A husband is situated in a country that would not permit three observant Jews to enter. (4) A husband refuses to sign a document authorizing a scribe and witnesses to write and sign a Get but will issue a verbal appointment.

2. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף עב עמוד א

כתב סופר לשמה וחתמו עדים לשמה, אף על פי שכתבוהו וחתמוהו ונתנוהו לו ונתנו לה - הרי הגט בטל, עד שישמעו קולו שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתמו

3. שולחן ערוך אבן העזר הלכות גיטין סימן קכ סעיף ד

לא יכתבו הסופר ולא יחתמו בו העדים, עד שיאמר להם הבעל לכתוב ולחתום. (ולכתחלה יאמר לסופר לפני העדים). (בסדר הגט מהר"י מרגלית). וכשיאמר להם הבעל, יכתבוהו הם בעצמם ולא יאמרו לאחרים לכתוב ולחתום. אפילו אמר לבית דין: תנו גט לאשתי, לא יאמרו לסופר לכתוב ולעדים לחתום, ואפילו אמר להם: אמרו לסופר ויכתוב ולעדים ויחתמו, לא יכתוב הסופר ולא יחתמו העדים עד שישמעו מפיו. הגה: עבר וגירשה על ידי אומר: אמרו לסופר ויכתוב כו', הוי ספק מגורשת (טור בשם הרמ"ה וב"י בשם הר"ן וב"ה וסמ"ג והמרדכי וכל בו).

4. תוספות מסכת גיטין דף כב עמוד ב

...לאו משום שליחות אלא משום דכשלא צוה הבעל לא חשיב לשמה אלא חשיב סתמא ופסול דאשה לאו לגירושין קיימא... ועוד אומר רבינו יצחק דמצינן למימר דסוגיא זו אליבא דר"מ וס"ד דר"מ נמי בעינן כתיבה לשמה מדרבנן דגזרי' כתיבה אטו חתימה... ונקט עובד כוכבים לרבנות דאע"פ שהוא בן דעת יותר וה"ה דחרש שוטה וקטן דפסולין אי בעינן שליחות...

5. שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק א סימן קיז

וצריך לומר דבר חדש דדין נאמנות דעדים הוא דין התורה לב"ד שצריכין לדון על פיהם אבל אינו מטעם ששני עדים העידה תורה שא"א שישקרו וכל אדם יתחייב להאמינם אלא כיון שצריכין לדון ואם נצטרך דוקא שיהיה ודאי גמור לא יהיה זה אף בכמה עדים חדשה תורה שיתחייבו לדון ע"פ שני עדים שנתנה להם כח כל הנאמנות שבעולם ומטעם זה הווי תרי כמאה אף שודאי מסתבר שיש להאמין למאה יותר מתרי וכדמצינו בפסולי עדות במקום שנאמנים הולכין אחר רוב דעות ביבמות דף פ"ח ובסוטה דף ל"א ומ"ז וא"כ גם בכשרים היה לן להעדיף המאה בסברא. אבל הוא מכיון שבכשרים שחייבה תורה לדון על פיהם הוכרחה תורה ליתן להם כל הנאמנות שבעולם שאל"כ לא היה אפשר לדון ויותר מכל הנאמנות הא ליכא אף למאה לכן בהכרח הן שוין התרי כהמאה.

וא"כ הוא רק דין לב"ד אבל אין זה דין שמחייב את כל אדם להאמין לשנים בודאי אלא דכל אדם בעסקיו רשאי שלא להאמינם ורשאי להאמין לאחד גם יותר מהשנים... ולכן סובר הרמב"ן כיון שכתביבת הסופר והעדים לשמה אינו דין של הב"ד אלא ענין של עצמן אין עליהם חיוב להאמין אף להרבה עדים ולכן אפשר שהסופר והעדים לא יאמינו בלבם להעדים שאמרו להם שהבעל ציום לכתוב ולחתום גט... ולכן אף אם מאמינים להעדים שהבעל ציוה להם לכתוב ולחתום לא נחשב ידיעתן מהבעל בעצמו אלא מצד עצמן שרוצים להאמינם דהא אפשר שיתבטל נאמנותם שישתנה דעתם כשאחד יסביר להם שא"א שירצה לגרשה לכן לא נחשב לשמה אף כשאמינים להם... ולכן הדבר פשוט שאין שייך טעם זה בכתב הבעל בכת"י לאחד שיאמר לסופר לכתוב ולעדים לחתום דהא זהו כאומר ממש בפיו... ואף שאינו מכיר הכתב בעצמו אלא מצד כתבים אחרים ובקיום ב"ד וע"פ עדים יועיל להחשיב לשמה אף להרמב"ן כי זה שלא חציף אינש לזיופי הוא חזקה על דרך העולם...

6. בענין ציווי הבעל לכתוב את הגט - הרב אסף בדנרש

ומחולק גדר זה משליחות, ששליחות היא חלות-שם ומעמד של שליח שחל על גברא השליח מצד מינוי, שבו נותן הבעלים לשליח את הכח למלא תפקידו, משא"כ כאן שאין לסופר שום מעמד וחלות, אלא שהבעל הוא המכתיב את הגט בעקיפין ע"י ציוויו לסופר לכתוב לו את הגט. וא"כ, אין כאן שליחות ע"פ דין אלא בפועל, שהסופר עושה מעשה כתיבה המיוחסת לפעולת הבעל. וא"כ, נחא מאד שמצאנו שגדר זה חמור משליחות דכל התורה כולה לענין קצת דברים, אבל קל ממנה לענין דברים אחרים

❖ בכתב?

7. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף עא עמוד א

אמר רב כהנא אמר רב: חרש שיכול לדבר מתוך הכתב, כותבין ונותנין גט לאשתו. אמר רב יוסף: מאי קא משמע לן? תנינא: נשתתק, ואמרו לו נכתוב גט לאשתך והרכין בראשו, בודקין אותו שלשה פעמים, אם אמר על לאו ולא ועל הן הן - הרי אלו יכתבו ויתנו! אמר ליה רבי זירא: אלם קאמרת? שאני אלם, דתניא: מדבר ואינו שומע - זהו חרש, שומע ואינו מדבר - זהו אלם, וזה הרי הן כפקחין לכל דבריהם.

8. שולחן ערוך אבן העזר הלכות גיטין סימן קכ סעיף ה

אפילו כתב בכתב ידו לסופר שיכתוב ולעדים שיחתמו, לא יכתבו ולא יחתמו עד שישמעו מפיו, בין שהוא פקח ובין שנשתתק, בין שמדבר ואינו שומע בין שאינו שומע ולא מדבר. ויש מכשירין במי שנשתתק לכתוב ולחתום על פי כתב ידו שיכתוב לסופר: כתוב, ולעדים: חתמו, והוא שתהא דעתו מיושבת עליו.

9. בית שמואל על שולחן ערוך אבן העזר הלכות גיטין סימן קכ סעיף ה

ח בין שהוא פקח וכו' - פלוגתא זו תליא בסוגיא דף ע"ב... סבירא ליה להרמב"ם דשאני חרש דאינו שומע ואינו מדבר מנשתתק ואינו ממעט אלא חרש ולא נשתתק לפ"ז כתב והרכין שוין ונשתתק דיכול לגרש ע"י הרכנו יכול לגרש ע"פ כתבו וחרש א"י לגרש לא על פי כתבו ולא ע"פ

הרכנו, ופקח י"א דיכול לגרש על פי כתבו והרכנו וי"א דא"י לגרש ע"פ כתבו והרכנו ותוספות והרא"ש והרשב"א ושאר פוסקים ס"ל הרכין עדיף מכתב משום מעשה בגוף הוא כמו קול מ"ה לא ממעט דינו דמתני' אלא ממעט כתי' ... לכן כתב בש"ג דהוי ספק מגורשת ועיין ר"ס קכ"ג כ' בד"מ בשם רד"ך במקום עיגון יש להקל וצ"ע ע"כ וחרש מעיקרו ע' דינו בס"י קכ"א:

10. Rabbi Jachter

Almost all great Halachic authorities of the past two centuries have ruled leniently in cases where it would otherwise be impossible to obtain a Get on behalf of the wife. Generally speaking, these authorities either adopted the approach of the Maharim Mi'Brisk or ruled that a written appointment is valid if no viable alternative exists.

A small minority of decisors do not accept the use of this procedure even in the most dire circumstances. These include Pri Chadash (Even Haezer 120:6) and Chazon Ish (Even Haezer 85). However, Rabbi Eliezer Waldenburg (Tzitz Eliezer 10:47) of the Bait Din Hagadol in Yerushalayim notes that "virtually all" Batei Din in Israel permit an authorization in writing in cases of very urgent need. Rav Gedalia Schwartz, the head of both the Bait Din of the Rabbinical Council of America and the Bait Din of Chicago, reports that, generally speaking, this is also the practice of Batei Din in North America. This author adds that this is especially true in a situation where it is highly doubtful that the couple's marriage was Halachically valid, such as when the couple married only in a civil ceremony.

❖ טלפון

11. חידושי הרמב"ן מסכת גיטין דף סו עמוד ב

ואין לך צד היתר לומר לאחרים לכתוב אלא השומע מפיו הוא יכתוב

12. הר"ן על הר"ף מסכת גיטין דף לג עמוד א

והרא"ה ז"ל תלמידו הקשה עליו אם כן דסבירא לר' יוסי דאפילו בממנה שליח [מבורר] שלא בפניו פסול [בגט] מנא ידעי דטעמא דר' יוסי משום דמילי לא מימסרין לשליח דילמא טעמא דר' יוסי משום דבעיא שישמעו מפיו ממש לפיכך כתב דלא פליג ר' יוסי אלא באומר אמרו מדעתכם אבל בממנה שליח שלא בפניו בכי הא ודאי לא פליגי ... דליכא למיחש לכיסופא אלא כשעושיין הדבר מדעת עצמן אבל כשעושים הדבר מדעת הבעל בהא לית להו כיסופא דאינהו לא עבדי מידי אלא בעל הוא דעבד

13. פתחי תשובה על שולחן ערוך אבן העזר הלכות גיטין סימן קכ סעיף ה

המציא תקנה שכתב להרב ממעץ שטרם שיכתוב הבעל בכ"י יאמר בע"פ שממנה את הסופר פלוני ועדין פ' ופ' לכתוב ולחתום עבורו ובזה יש לנו סעד לסמוך ע"ד הרא"ה והר"ן ס"פ האומר היכא דממנה שליח שלא בפניו דמועיל ואין זה אומר אמרו ואף שהב"י כ' שלא אמרו רק להלכה ולא למעשה (וכ"כ הרד"ך ע"מ ס"ק י"ב) הנה מצאנו גדול האחרונים הרש"ל ביש"ש גיטין כ' בפשיטות שיש לסמוך ע"ד הרא"ה והר"ן הלכה למעשה. וגם בענין אומר אמרו גופא דעת הרש"ל שם דבמקום עיגון יש להקל...

14. אלימלך שכטר – בירור להלכה בענין ציווי לסופר ולעדים ע"י טלפון וב' שלוחין

אף דפליגי הרמב"ן והרא"ה בדין ציווי הבעל שלא בפניו, נראה דבנידון דידן מהני לכו"ע, דאף הרמב"ן לא רצה לומר בפניו ממש באותו מעמד ובאותו מקום. אלא כוונתו שהציווי יהיה ישיר מן בעל אל הסופר והעדים, ובנ"ד הרי הם שומעים הציויים מפיו ממש. וגם לא נזכר בשום מקום שבעל צריך לראותם. ואדרבא הלא מפורש במתניתין (סו עמוד א) מי שהיה מושלך בבר ואמר כל השומע את קולו יכתוב גט לאשתו הרי אלו יכתבו ויתנו, אף שאינם רואים א"ז. והא דבעינן שיראו בבואה דבבואה היינו דוקא משום החשש שמא שד הוא, אבל היכא דליכא למיחש להכי שפיר י"ל דמועיל ציווי של הבעל ע"י הטלפון... הוא שאל גם את הגר"ד סולוויציק וגם הרב משה פיינשטיין, והם הסכימו לדבריו.

15. שו"ת ציץ אליעזר חלק י סימן מז (נדפס גם בנחלת צבי, ששם הרב פלדר גם התיר עיין עמוד 213-218)

ב"ה, ח' אדר"ב תשכ"ז. ירושלים עיה"ק תובב"א. אל הוד כבוד ידי"נ הרב הגאון הנעלה חו"ב בחד"ת וכו' מוהר"ר גדלי' פעלדער שליט"א. רב דביהל"נ שומר שבת טאראנטא, קנדה. אחדשכתר"ה באהבה וכבוד. יקרת מכתבו קבלתי והנני להשיב לו על שאלתו למעשה. הרי דהיה פשוטי ליה להגאון בעל שערי דעה ז"ל שאם אפשר להכיר דרך הטלפון את הקול בטב"ע דאזי אפשר לסמוך ע"ז ולסדר דרכו מינוי הבעל לסופר ולעדים ולשליח. ורק מתוך הדגשה, דבלבד שלא יהי' מגרעת מצד ב"ד ועדים, ור"ל בזה, שיעשה הדבר בענין שלא ישאר מקום לחששא של זיוף, ויהא הדבר ברור ומבורר לב"ד, מפני שע"י ב"ד הוא דיכול אדם לעשות שליח שלא בפניו, (ג) איברא דמדברי ספר שו"ת בית יצחק חאה"ע ח"ב סי' נ"ג נראה מוכח דהוה סבר דלא מהני מינוי הסופר וכו' ע"י הטלפון, ומטעמא דזה ל"ה שמיעת קול ממש דלא ניכר טביעות עינא דקלא (ודלא כמו שראיתי טועים בדבריו ומתוך עיון שטחי שם כותבים ומפרסמים כאילו הבית יצחק ג"כ מתיר שהבעל ימנה סופר ועדים באמצעות הטלפון).

• לדיון לגבי שיטת הבית יצחק. עיין בשו"ת מנחת אשר ב:צו

16. שו"ת משנה הלכות חלק יד סימן קיג

אמנם כי כן לפיענ"ד פשוט דא"א להתמנות שליח על הטעל' כלל, שהרי כבר הארכתי בכמה מקומות דהשומע קול על הטעל' אין זה הקול קולו של המדבר אלא קולו של המדבר נפסק כשמדבר בטעל' ואז מיד באופן מעכאני ע"י סיוע של זרם החשמל וכמה גורמים נוצר קול חדש קצת דומה לקול המדבר... ומה"ט אין אדם יוצא שום מצוה בשומע על הטעל' עיין בספרינו שו"ת משנה הלכות ח"ד סי' פ"ה. ואפילו קצת אחרונים שהקילו לסמוך גם על הטעל' לא הקילו רק בצירוף שהבעל ישלח בכתב ידו המינוי להסופר והעדים ויברר דבר זה בב"ד... אבל לסמוך על הטעל' לבד ח"ו להקל בא"א בזה. ובפרט כשהוא לבדו עשה עושה ויעשה מה שלבו חפץ על הטעל' ולפעמים תקח האשה אחיה או אחד ממשפחתה או אוהבה שיודע מכל הדברים שלה ואפילו ישאלו הב"ד דברים הוא יודע להשיב וכיון שאינו בפני הב"ד מעיז ומעיז לשקר...

17. Rabbi Jachter

Rabbinic authorities have vigorously debated this issue, but no consensus has emerged. Some Batei Din rule leniently if there is no alternative, but others do not. The debate is focused primarily on two issues: First, does an appointment of a scribe and

witnesses via telephone satisfy Ramban's requirement that the husband appoint a scribe and witnesses directly? Second, can the husband's speech on a telephone be properly identified?

Rav Yitzchak Schmelkes (Bait Yitzchak, Even Haezer 2:53) rules that an appointment issued via telephone is invalid, since the scribe and witnesses have not heard the actual voice of the husband. (Most authorities agree that Halacha does not recognize an electronically-transmitted voice as the equivalent of the actual voice of the speaker.)

Most authorities, on the other hand, do not believe that Ramban requires the scribe and witnesses to hear the actual voice of the husband. Rather, they believe that Ramban requires direct communication between the husband and the scribe and witnesses, which is accomplished when an appointment is issued via telephone. Generally speaking, those authorities who do not permit an authorization to be executed via telephone have not accepted Rav Schmelkes' argument. Instead, they rule stringently because an individual cannot be properly identified via telephone and because a fraud is relatively easy to perpetrate via telephone.

The authorities who rule leniently believe that the husband may be identified by means of voice recognition. They note that the Gemara (Gittin 23a and Chullin 96a) recognizes the viability of voice recognition. They also cite the Halacha that in cases of very urgent need a Get may be written even if the parties have not been properly identified.

--Rav Ezra Basri of the Bait Din of Yerushalayim informed this author that his Bait Din occasionally executes a Get where the husband issued his appointments both via telephone and in writing.

❖ וידיו?

18. ש"ת ציץ אליעזר חלק י סימן מז

(ד) ומעניין הדבר, דנראה מוכח עוד זאת מדברי הבית יצחק שם, דאפילו אם יראו דמות תבניתו של הבעל באמצעות טלביזיה וישמעו את דיבורו ודבר - מינויו. בכל זאת לא יועיל ג"כ. דבהגהות ומפתחות הספר לסי' י"ג שם מוסיף וכתב וז"ל: ואם יצא אל הפועל מכונת טעלעפאט או טעלעטאסקאפ אשר יוכל לראות גם צורת המדבר ע"י פאטאגראפיע/תצלום, תמונה/ אז יהי ביותר נקל להתיר שליח לקבלה ע"י המכונה הנ"ל עכ"ל, הרי דאפילו כשיוכלו לראות את תמונת המדבר בשעה שמדבר ג"כ מדגיש אפ"ה הבית יצחק לכתוב דאו אז יוכלו להקל בשופי יותר ולהתיר עשיית שליח לקבלה ע"י המכונה הנ"ל...

(ה) אך יש להעיר דאם כן הדבר יצא לנו לכאורה מזה גם זאת, דאם הסופר חרש ואינו שומע כי אם דרך מכונת חרשים שלא יוכלו למנותו לסופר גיטין כי גם כשהבעל עומד נכחו ומדבר אליו וממנהו לכתוב את הגט מכל מקום הסופר אינו שומע קולו ממש כי אם גלי - קול בדומה לקול האדם המדבר אליו שנוצרו על ידו וכנ"ל, דבצורה דומה לזה כוננה גם מכונת החרשים, כידוע, ולא ראיתי מדקדקים להזהר בזה ואדרבה יודע אנכי על סופר חרש שהשתמש במכונה כזאת ושימש כסופר גיטין כמה שנים בכמה בתי דינים באין פוצה פה .

אולם יש לחלק ולומר דכשהבעל עומד לפני הסופר ומדבר אליו שאני דהרי הסופר רואה גם עקימת שפתיו של הבעל ותנועות גופו ומבחין ברמיזותיו אליו ולכן י"ל דהמה המשלימות לקול לו קול אליו לציוויו לכתוב גט לשמו ולשמה .

(ו) לעומת מה שהבאתי בשם הבית יצחק דמשמעות דעתו להחמיר שלא למנות ע"י הטלפון אודיע לו גם מה שמצאתי לעומת זה בס' שו"ת מהרש"ג ח"ב סי' ר"נ דדעתו דעה הפוכה. להקל בזה בפשיטות... וזה נ"ל עצה נכונה לכל מי שא"א לו לבוא למקום הסופר והעדים, שידבר עמהם ע"י טעליפאן משום עיגונא עכ"ל. הרי דפשוט ליה להמהרש"ג ההיפך ממה שנראה שהי' פשוט להבית יצחק, והוא דע"י הטלפון י"ל דכו"ע יודו דהגט כשר בכה"ג בהיות דאיכא שמיעת קול. ולא נחית לזה שייצטרכו קולו ממש וזה לא קולו ממש, וגם לא מצריך אפילו שיאמרו ע"י ב"ד ועדים כפי שמצריך הבעל שיערי דעה .

19. Rabbi Jachter: Appointing a Scribe and Witnesses via Videoteleconference

Although no consensus has emerged regarding issuing an appointment via telephone, this author believes that it is possible that Poskim might permit the issuance of appointments of a scribe and witnesses via videoteleconference (see addendum). Interestingly, Rav Schmelkes (Bait Yitzchak, Even Haezer 2:53) anticipated the invention of videoteleconferencing and indicated that if such an invention arose, it could not be used for a husband's appointment of a scribe and witnesses. Rav Schmelkes believes Ramban requires hearing the actual voice of the husband and not an electronically-transmitted voice. When Rav Schmelkes' responsum was mentioned to Rav Zalman Nechemiah Goldberg of the Bait Din of Yerushalayim, the latter pointed out that Tosafot in Gittin 72a (mentioned earlier) explain why a husband who is unable to speak is able to appoint a scribe and witnesses by nodding his head: "Since we know what the husband wishes, we do not require the scribe and witnesses to hear his voice. Tosafot's comments appear to clearly disprove Rav Schmelkes' contention that the scribe and witnesses must hear the actual voice of the husband."

Rav Goldberg also pointed out that the Chazon Ish and Rav Moshe Feinstein interpret Ramban's position very differently than Rav Schmelkes. Chazon Ish (Even Haezer 85) writes that Ramban requires "that the will of the husband and the will of the scribe and witnesses should be unified in one moment, and that the husband should be aware of the will of the scribe, and the scribe should be aware of the will of the husband, and it all should occur simultaneously." This requirement seems to be fulfilled if a husband appoints the scribe and witnesses via videoteleconference.

Rav Moshe Feinstein (Igrot Moshe, Even Haezer 1:116) asserts that essentially Ramban does not require the scribe and witnesses to be present when the husband issues the order; rather, they must be absolutely convinced that it is truly the husband who has issued them the order to write and sign the Get. Since a scribe and witnesses would hear and see the husband speaking to them during a videoteleconference, such a Get might be valid even according to Ramban.

Rav Goldberg offered the following analogy to illustrate that the scribe and witnesses are not required to hear the actual voice of the husband:

A husband is standing a great distance from the scribe and witnesses, so when he gives his orders, they only see his lips moving but do not hear his voice. If the scribe and witnesses are able to read the lips of the husband, they may write and sign the Get,

since they are certain of the husband's will. The Get is valid since the husband communicated his wishes by an action of his body. Similarly, when a husband appoints a scribe and witnesses via videoteleconference, they are aware that he appointed them by an action of his body, and the Get may be written and signed even though they have not heard the actual voice of the husband....[Tzitz Eliezer re: hearing aids...]

The opinions of Ra'ah and Ran, who rule that the husband may make an appointment without the presence of the scribe and witnesses, should also be considered as factors to accept an appointment made via videoteleconference. Although Halachic authorities do not accept Ra'ah and Ran's opinions as normative, their view is not rejected and undoubtedly may serve as a "Snif L'hakel," a consideration for a lenient ruling.

The main focus of concern of those who do not accept the use of a telephone for the purpose of a Get is fear of fraud. This concern is obviated, though, with the advent of videoteleconferencing. One can see (on more sophisticated models), displayed on the screen, any pieces of identification that a Batei Din normally requests from people who appear before them.

If one would counter that a fraud is still possible to be perpetrated in the use of a videoteleconference, one could reply that documents such as passports and drivers' licenses, which can be forged, are routinely accepted as identification in Batei Din in Israel and in the United States. Apparently, Batei Din accept documents that cannot be forged easily and are not concerned with the possibility of professional forgery (although a skillful Batei Din is required to check carefully in order to prevent incidence of fraud). Similarly, it is not easy to perpetrate a fraud in a video-teleconference and would require a professional to do so; therefore, it might be acceptable for use in a Get proceeding. However, since this technology is still in relative infancy, no clear Halachic consensus has as yet emerged.

Addendum for 5761: Since the time I first published my proposal regarding the use of videoteleconferencing for a Get, Poskim have had a mixed reaction. Rav Zalman Nechemiah Goldberg, Rav Herschel Schachter, and Rav Mordechai Willig support the idea, whereas Rav Yosef Shalom Elyashiv, Rav J. David Bleich, and Rav Elazar Meir Teitz reject the proposal. Accordingly, this proposal cannot be implemented as no rabbinical consensus has emerged regarding this issue. Perhaps it can be relied upon in a situation where it is highly doubtful whether a Get is necessary, such as when the couple was married only in a civil ceremony and never had a Chuppah. Those who rule strictly are concerned that the videoteleconference appointment is unacceptable according to the Ramban and still has potential for fraud.

- RJZ: R. Michael Zylberman of the BDA told me that they generally just use phone plus ad hoc Beis Din.
- Rabbi Shlomo Weissman: In terms of our actual practice, when we do a Get through a kisvu utnu we arrange a phone conference to supplement the written and verbal authorization (i.e. the husband appears before a beis din and verbally authorizes the sofer and edim to write and sign a get, and he also signs a written authorization in front of the beis din, and the sofer and edim are also on the phone and receive his verbal authorization directly by phone). We do not write a Get that is authorized solely by phone or video conference, although my sense is that bimakom igun gadol where there is absolutely no other alternative we might be open to an video authorization, in line with Rabbi Jachter's article's conclusions.

❖ ר' שכטר: האם מותר לאיש ואשה למנות שליח אם אין ב"ד מומחה בעירם?

20. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף סג עמוד ב

אמר רב: אין האשה עושה שליח לקבל לה גיטה מיד שליח בעלה, ור' חנינא אמר: אשה עושה שליח לקבל לה גיטה מיד שליח בעלה. מ"ט דרב? איבעית אימא: משום בזיון דבעל; אב"א: משום חצרה הבא לאחר מיכן. מאי בינייהו? איכא בינייהו, דקדמה איהי ושויה שליח מעיקרא.

21. שולחן ערוך אבן העזר הלכות גיטין סימן קמא סעיף א

האשה יכולה לעשות שליח לקבל גיטה מיד שליח בעלה.... הגה: ויש אומרים שאין האשה יכולה לעשות שליח לקבל מיד שליח בעלה.

22. בית שמואל על שולחן ערוך אבן העזר הלכות גיטין סימן קמא סעיף א

וכתב בתשוב' ריב"ש סי' נ"ה דהעיקר הוא דהאשה יכולה לעשות שליח לכן היכא דאיכ' שום חשש איסור אם ישלח ע"י שליח לידה עדיף טפי שתעשה היא ש"ק לקבל מיד שלוחו:

23. ר' שכטר

אכן נראה דבנ"ד אפשר לצאת על הדעות: ראשית תמנה היא שליח קבלה ואח"כ ימנה הבעל את שליח הולכה ויאמר בפירוש שיוליף את הגט לאשתו פב"ב ושיתן א הגט לידה או ליד שלוחה כדי הוציא מכלל קפידא דבעל

24. רמ"א אבן העזר הלכות גיטין סימן קמא סעיף כט

וכל זה הוא מדינא, אבל יש אומרים שנכון להחמיר שלא לגרש על ידי שליח קבלה כלל (טור בשם הר"ף), וכן נוהגין.

25. בית שמואל סימן קמא ס"ק מ

מ אבל ל"א שנכון להחמיר וכו' - כתב בט"ז אם אי אפשר בלא ש"ק יכולה לעשות ש"ק אם יש עדות ברורה שמכירים חתימות השלשה דייני', וב"ח ג"כ התיר לעשות ש"ק ומעשה היה בא' שהיה עתי' שוטה ועתי' חלי' וחלימתו היה מעט והתיר שהאשה תעשה ש"ק במקו' שהוא בעת חלימתו והיא תחזור למקומה ובעת חלימתו ימסור הגט ליד ש"ק שלה:

26. פתחי תשובה אבן העזר סימן קמא ס"ק כב

וכדאי הם תרי עמודי הוראה הב"ח והב"ש לסמוך עליהם ובפרט שהדבר מוכח בש"ס ולא מצינו חולק בפוסקים על דין זה